

פרשת פנחס התשפ"ד

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. במדבר פרק כז פסוק ו - כג (פרשת פינחס)

(ו) ויאמר ה' אל-משה לאמר: (ז) פֶּן בָּנוֹת צִלְפַחֵד דְּבַרְתְּ נָתַן תַּתֵּן לָהֶם אֶחָזֶת נִחְלָה בְּתוֹךְ אֶחָי אַבְיָהֶם וְהֵעֲבַרְתְּ אֶת-נִחְלָת אַבְיָהֶן לָהֶן: ... (יא) וְאִם-אֵין אַחִים לְאָבִיו וְנִתְּמָם אֶת-נִחְלָתוֹ לְשָׂאוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְנָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֶקֶת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה: פ (יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל-הָר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: (יג) וְרָאִיתָ אֹתָהּ וְנָאֲסַפְתָּ אֶל-עַמִּי גַם-אֵתָהּ כַּאֲשֶׁר נֹאסַף אֶהְרֹן אַחִי: (יד) כַּאֲשֶׁר מְרִיתֶם פִּי בַמִּדְבָר-צֹן בְּמַרְיָבַת הָעֵדֻה לְהַקְדִּישְׁנִי בַמַּיִם לְעֵינֵיהֶם הֵם מִי-מַרְיָבַת קִדְשׁ מִדְּבַר-צֹן: ס (טו) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-ה' לֵאמֹר: (טז) יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכָל-בָּשָׂר אִישׁ עַל-הָעֵדָה: (יז) אֲשֶׁר-יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כַּצֵּאֵן אֲשֶׁר אִיוּר-לָהֶם רָעָה: (יח) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה קַח-לָךְ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן אִישׁ אֲשֶׁר-רָוַח בּוֹ וְסִמַּכְתָּ אֶת-יָדְךָ עָלָיו: (יט) וְהֵעַמְדַתְּ אֹתוֹ לְפָנַי אֲלַעְזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָל-הָעֵדָה וְצוּרָה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: (כ) וְנִתְּמָה מִהוֹדֶךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כא) וְלִפְנֵי אֲלַעְזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֵד וְשָׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוֹרִים לְפָנָי ה' עַל-פִּי יֵצְאוּ וְעַל-פִּי יָבֹאוּ הוּא וְכָל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ וְכָל-הָעֵדָה: (כב) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמֵדְהוּ לְפָנַי אֲלַעְזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָל-הָעֵדָה: (כג) וַיִּסְמַךְ אֶת-יָדָיו עָלָיו וַיִּצְוֶהוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד-מֹשֶׁה: פ

2. שמות פרק ג פסוק א (פרשת שמות)

וּמֹשֶׁה הָיָה רָעָה אֶת-צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנֵו פָהֶן מִדְּגוּן וַיִּנְהַג אֶת-הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל-הָר הָאֱלֹהִים חֶרְבָּה:

3. במדבר פרק טז (פרשת קרח)

(כ) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר: (כא) הִבְדְּלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כָּרְגֵעַ: (כב) וַיִּפְּלוּ עַל-פָּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכָל-בָּשָׂר הָאִישׁ אַחֲדֵל יַחֲטֵא וְעַל כָּל-הָעֵדָה תִּקְרָף: ס

4. תרגום אונקלוס במדבר פרק כז פסוק יח (פרשת פינחס)

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה סֵב לָךְ יֵת יְהוֹשֻׁעַ בֶּר נוּן גִּבֵּר דְּרוּחַ נְבוּאָה בֵּיה וְתִסְמוּךְ יֵת יָדְךָ עָלּוּהִי.

5. רש"י במדבר פרק כז פסוק כ (פרשת פינחס)

וְנִתְּמָה מִהוֹדֶךָ עָלָיו - זֶה קְרוּן עוֹר פָּנִים: מִהוֹדֶךָ - וְלֹא כָל הוֹדֶךָ, וּמִצִּינּוֹ לְמַדִּין פָּנֵי מֹשֶׁה כַּחֲמָה פָּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּלִבְנָה: לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - שִׁיְהִיו נוֹהֲגִין בּוֹ כְּבוֹד וְיִרְאָה, כְּדָרְךָ שְׁנוֹהֲגִין בָּךְ:

6. ספורנו במדבר פרק כז פסוק כ (פרשת פינחס)

וְנִתְּמָה מִהוֹדֶךָ עָלָיו - הוּד מַלְכוּת תֵּן לוֹ אִיזָה שְׂרָרָה בַחֲיִיד שִׁיתְחִילוֹ לְנַהוּג בּוֹ כְּבוֹד: לְמַעַן יִשְׁמְעוּ. וְטַעַם הַמְּנוֹי לְעֵינֵיהֶם וְנִתְּיַנַּת הַהוּד בַּחֲיִיד הוּא לְמַעַן יִשְׁמְעוּ בְּקוּלוֹ כָל הָעֵדָה שֶׁהֵם הַסְּנֵה דְרִין וְזִקְנֵי הָעַם:

7. אלשיך על במדבר פרק כז (פרשת פינחס)

...כִּי הָרִי מֵאֵז הָיוּ אֲלֹדֵד וּמִיַּדֵּד מִתְּנַבְּאִים בַּמַּחְנֵה, יַדַּע מֹשֶׁה כִּי יְהוֹשֻׁעַ הוּא מְכַנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן, כִּי הֵן זֹאת הִיְתָה נְבוּאָתָם (ספרי במדבר י"א כ"ו). וְלִמָּה עָשָׂה עֲצָמוֹ כְּבַלְתִּי יוֹדַע וּמִיַּעֲץ לְפָנָי קוֹנֵו יִפְקוֹד אִישׁ עַל הָעֵדָה...

וְנָבֵא אֶל הָעֵנִין. וְהוּא, כִּי הֵנָּה בְּרֹאוֹת מֹשֶׁה מֵאֲמָרוֹ יִתְבַּרַךְ אֵלָיו עֲלֵה אֶל הָר הָעֵבְרִים כּו' וְהַאֲסַף אֶל עַמְךָ, לֹא נִתְּיִיאַשׁ מִן הָרַחֲמִים. וְדַבֵּר דְּבַר לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ, אוֹלֵי יִשׁוּב יִרְחַמְהוּ וַיִּנְיַחְהוּ לְבָא אֶל הָאָרֶץ. וְתִלָּה הַדְּבַר עַל תּוֹעֲלַת יִשְׂרָאֵל. וְמָה גַם אַחֲרֵי רֹאוֹתוֹ כִּי קָל עוֹנֵו לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ כַּאֲשֶׁר כָּתְבֵנו לְמַעֲלָה:

8. דברים פרק לז פסוק ה - י (פרשת וזאת הברכה)

(ה) וַיִּמַּת שֵׁם מֹשֶׁה עֶבְד־ה' בְּאֶרֶץ מִזְרַח עַל־פִּי ה': (ו) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִל בְּאֶרֶץ מִזְרַח בֵּית פְּעֹר וְלֹא־ יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (ז) וּמֹשֶׁה בֶן־מֵאָה וָעֶשְׂרִים שָׁנָה בָּמָתוֹ לֹא־כָהֵתָה עֵינָיו וְלֹא־גָס לָחָה: (ח) וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעָרְכָת מִזְרַח שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמֹו יָמָי בְּכִי אֲבָל מֹשֶׁה: (ט) וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־ נֹון מִלֵּא רֹוח חֲכָמָה כִּי־סָמְךָ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֱלֹוֹ בְּגִי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־ מֹשֶׁה: (י) וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כַּמֹּשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ ה' פָּנִים אֶל־פָּנִים:

9. במדבר פרק י פסוק כט - לו (פרשת בהעלותך)

(כט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחַבֵּב בֶּן־רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֲתָן מֹשֶׁה נֹסְעִים אֲנֹחֲנוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֹתוֹ אֲתָן לָכֶם לָקַח אֲתָנוּ וְהַטָּבָנוּ לָךְ כִּי־הוּא דְבַר־טוֹב עַל־יִשְׂרָאֵל: (ל) וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי וְאֶל־ מוֹלְדֹתַי אֵלֶיךָ: (לא) וַיֹּאמֶר אֶל־נָא תַעֲזֹב אֲתָנוּ כִּיֹו עַל־כֵּן יִדְעַת חַנּוּתָנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינָיִם: (לב) וְהָיָה כִּי־תִלָּךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ וְהַטָּבָנוּ לָךְ: (לג) וַיִּסְעוּ מִהָר ה' דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאָרוֹן בְּרִית־ה' נֹסֵעַ לְפָנֵיהֶם דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה: (לד) וַעֲנֹן ה' עֲלֵיהֶם יוֹמָם בְּנֹסְעֵם מִן־הַמַּחֲנֶה: ס (לה) וַיְהִי בְנֹסֵעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָהוּ ה' וַיִּפְצְצוּ אֲיִלֵּיהָ וַיִּגְסוּ מִשְׁנָאֶיהָ מִפְּנֵיהָ: (לו) וַבַּחֲזָה יֹאמֶר שׁוּבָה ה' רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: פ

10. במדבר פרק יא (פרשת בהעלותך)

(יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־ה' לְמָה הִרְעִיתָ לְעַבְדְּךָ וְלָמָּה לֹא־מָצַתִּי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְשׁוֹם אֶת־מִשְׁאֵא פֶלֶי הָעָם הַזֶּה עָלָי: (יב) הָאֲנֹכִי הָרִיתִי אֶת פֶּלֶי־הָעָם הַזֶּה אִם־אֲנֹכִי יִלְדֹתִיהוּ כִּי־תֹאמֶר אֵלֵי שְׂאֵהוּ בְּחִיקָךָ כַּאֲשֶׁר יִשְׂאֵ הָאָמֹן אֶת־הַיֶּלֶךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּיו: (יג) מֵאַיִן לִי בְּשֶׁר לָתֵת לְכָל־הָעָם הַזֶּה כִּי־יִבְּפוּ עָלֵי לֹאֲמַר תְּנֶה־לָנוּ בְּשֶׁר וְנֹאכְלָה: (יד) לֹא־אוּכַל אֲנֹכִי לְבַדִּי לְשֹׂאת אֶת־פֶּלֶי־הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי: (טו) וְאִם־ כָּכֹה אֶת־עֲשֶׂה לִי הֲרַגְנִי נָא הֲרֹג אִם־מָצַאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאֶל־אַרְצָה בְּרַעַתִּי: פ (טז) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה אֲסִפְּהָ לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעַת כִּי־הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרֵיו וְלִקְחַת אִתָּם אֶל־אֱהֵל מוֹעֵד וְהִתְנַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ: (יז) וַיִּרְדְּתִי וְדַבַּרְתִּי עִמָּךְ שֵׁם וְאֶצְלָתִי מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלִיהָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ אִתָּךְ בְּמִשְׁאֵא הָעָם וְלֹא־תִשָּׂא אִתָּךְ לְבַדְּךָ: ... (כד) וַיִּצָּא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֶת דְּבָרֵי ה' וַיִּצְטַף שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד אִתָּם סְבִיבֹת הָאֱהֵל: (כה) וַיִּרְד ה' וַיַּעֲנֹן וַיְדַבֵּר אֱלֹוֹ וַיִּצְאֵל מִן־ הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל־שְׁבָעִים אִישׁ הַזִּקְנִים וַיְהִי כְּנֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסֹפוּ: (כו) וַיִּשְׂאָרוּ שְׁנַיִם־אֲנָשִׁים בְּמַחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָדוּ אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִיָּדָד וַתִּנַּח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהִמָּה בְּכַתְּבִים וְלֹא יָצְאוּ הָאֱהֵלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בְּמַחֲנֶה: (כז) וַיִּרַץ הַנֹּעַר וַיִּגַּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמִיָּדָד מִתְנַבְּאִים בְּמַחֲנֶה: (כח) וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן מִשְׁרַת מֹשֶׁה מִבְּחָרָיו וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה פִּלְאָם: (כט) וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הֲמִקְנָא אִתָּה לִי וַיָּמִי יִתֵּן פֶּלֶעָם ה' נְבִיאִים כִּי־יִתֵּן ה' אֶת־רוּחוֹ עֲלֵיהֶם:

11. רש"י במדבר פרק יא פסוק כח (פרשת בהעלותך)

... דבר אחר תנם אל בית הכלא, לפי שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ:

12. במדבר פרק יב פסוק ב - ח (פרשת בהעלותך)

(ב) וַיֹּאמְרוּ הָרַק אֶדְבַּר־בְּמֹשֶׁה דְּבַר ה' הֲלֹא גַם־בָּנִינוּ דְבַר וַיִּשְׁמַע ה': (ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנִיו מֵאֵד מִפֶּלֶי הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: ס (ד) וַיֹּאמֶר ה' פִּתְאֹם אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶהֱרֹן וְאֶל־מִרְיָם צְאוּ שְׁלֹשְׁתֶּכֶם אֶל־ אֱהֵל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם: (ה) וַיִּרְד ה' בַּעֲמֹוֹד עָנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֱהֵל וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם וַיִּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: (ו) וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ־נָא דְבָרֵי אִם־יְהִיֶה נְבִיאָכֶם ה' בְּמִרְאֵה אֱלֹוֹ אֲתוּדַע בְּחִלּוֹם אֲדַבַּר־בוּ: (ז) לֹא־כֵן עֲבָדִי מֹשֶׁה בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא: (ח) פֶּה אֶל־פֶּה אֲדַבַּר־בוּ וּמִרְאֵה וְלֹא בְּחִידָת וְתַמְנַת ה' יִבִּיט וּמְדוּעַ לֹא יִרְאֹתָם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה:

13. במדבר פרק יג פסוק טז (פרשת שלח)

(טז) אֵלֶיךָ שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שַׁלַּח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן יְהוֹשֻׁעַ:

14. במדבר פרק יז פסוק ו - ט (פרשת שלח)

(ו) ויהושע בן־נון וכלב בן־יפנה מן־הַמַּטְרִים אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ בְּגֵדֵיהֶם: (ז) וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עַדַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרנוּ בָּהּ לְתוֹר אֱתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד: (ח) אִם־תִּחַפְּץ בְּנֹה' ה' וְהָבִיא אֶתְנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּנְתַנֶּה לָּנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר־הִיא זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ: (ט) אַךְ בָּה' אֵל־תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אֶל־תִּירְאוּ אֶת־עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֹנוּ הֵם סָר צַלְמֵם מֵעֲלֵיהֶם וְה' אֶתְנוּ אֶל־תִּירָאֵם:

15. שמות פרק יז פסוק ט - טז (פרשת בשלח)

(ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הִלַּחֵם בְּעַמְלֶק מִחֹר אֹנְכֵי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּיָּדִי: (י) וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלַּחֵם בְּעַמְלֶק וּמֹשֶׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבָעָה: (יא) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִים יָדוֹ וְגִבְרַת עַמְלֶק: (יב) וַיָּדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ־אָבֹן וַיַּעֲשִׂימוּ סַחֲתָיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהְרֶן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: (יג) וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עַמְלֶק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חֶרֶב: פ (יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחָה אֶמְחֶה אֶת־זִכְרֵךְ עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: (טו) וַיִּכְּן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נָסִי: (טז) וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כַּס יְה' מִלְחָמָה לְה' בְּעַמְלֶק מִדֶּר דָּר: פ

16. שמות פרק כד פסוק א - יד (פרשת משפטים)

(א) וְאֶל־מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי ה' אֶתְהָ וְאֶהְרֶן נָדָב וְאָבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁמַחְנוּתְם מִרִּיחַ: (ב) וּנְגַשׂ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל־ה' וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ: ... (ט) וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאֶהְרֶן נָדָב וְאָבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כַּמַּעֲשָׂה לְבִנְתַּת הַסַּפִּיר וּכְעֵצֵם הַשָּׁמַיִם לְטָהַר: (יא) וְאֶל־אַצִּילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֹז אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ: ס (יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה אֵלַי הַקְּרָה וְהִגֵּה־שָׁם וְאֶתְנֶה לָּךְ אֶת־לֶחֶת הָאָבֹן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרְתָם: (יג) וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר הָאֱלֹהִים: (יד) וְאֶל־הַזְקֵנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בְּזֶה עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהִנֵּה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עִמָּכֶם מִי־בַעַל דְּבָרִים יַגִּישׁ אֵלֵיכֶם:

17. רש"י שמות פרק כד פסוק יג (פרשת משפטים)

(יג) ויקם משה ויהושע משרתו - לא ידעתי מה טיבו של יהושע כאן, ואומר אני, שְהִיָה הַתַּלְמִיד מְלוֹה לְרַב עַד מְקוֹם הַגְּבֻלַת תַּחֲוּמֵי הַהָר שְׁאִינוּ רִשְׁאֵי לִילֵךְ מִשָּׁם וְהִלָּאָה, וּמִשָּׁם וַיַּעַל מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל הַר הָאֱלֹהִים, וַיְהוֹשֻׁעַ נָטָה שָׁם אֶהְלוֹ וַנִּתְעַכַּב שָׁם כָּל אַרְבָּעִים יוֹם, שִׁכְן מִצִּינוֹ כַּשְׁוֹרֵד מֹשֶׁה וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֵת קוֹל הָעָם בְּרַעַה (שמות לב:יז), לְמַדְנוּ שְׁלֹא הָיָה יְהוֹשֻׁעַ עִמָּהֶם:

18. שמות פרק לב פסוק טו - יט (פרשת כי תשא)

(טו) וַיִּפֶן בְּיַד מֹשֶׁה מִן־הַהָר וַיִּשְׁגֵּי לַחַת הַעֲדַת בְּיָדוֹ לַחַת כְּתָבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵיהֶם מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתָבִים: (טז) וְהִלָּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַגְּמָה וְהַמְּכָתֵב מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל־הַלָּחַת: (יז) וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה: (יח) וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוֹת סְלוּשָׁה קוֹל עֲנוֹת אֹנְכֵי שְׁמַע: (יט) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחְנֶה וַיִּרְא אֶת־הַעֲגֹל וּמַחֲלַת וַיִּסְרַעַף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ אֶת־הַלָּחַת וַיִּשְׁבֵּר אֶתְּם תַּחַת הַהָר:

19. רמב"ן שמות פרק כד פסוק יג (פרשת משפטים)

... וַעַל דַּעֲתִי הִיָה יְהוֹשֻׁעַ מְכַלֵּל שְׁבַעִים הַזְקֵנִים, כִּי אֵין בְּיִשְׂרָאֵל שְׁבַעִים זְקֵנִים רִאוּיִם לְקַרְבָּה אֶל הָאֱלֹהִים יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וְכַאֲשֶׁר פִּירַשׁ מֹשֶׁה מֵהֵם הִיָה מְלוּה אֶת רַבּוֹ עַד הַגְּבוּל. וְאֵל תִּקְשָׁה עָלַי מִמֵּאִמֵּר רַבּוּתִינוּ בַעֲנֵשׁ הַזְקֵנִים הָאֵלוּ בַתְּבַעֲרָה (תְּנַחֲוּמָא בַהֲעֻלוּתְךָ טז), כִּי יֹאמְרוּ כֵן עַל כָּלֹן חוּץ מִיְהוֹשֻׁעַ, לְפִי שֶׁהִיָה רִאוּי לְמִרְאוֹת אֱלֹהִים וְלִכְלֹל נְבוּאָה:

20. העמק דבר שמות פרק כד פסוק יג (פרשת משפטים)

וַיְהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ. לֹא עָשָׂה כֵן בְּכָל עֲלוֹתָ עַד כַּה, וּבְלִי סַפֵּק הִיָה כַּאֲן ע"פ ה' בַּקְּבֻלָּה, וְלֹא הִיָה מֹשֶׁה עוֹשֶׂה מַדַּעֲתוֹ אִם לֹא ע"פ ה' וְלִכְוֹנָה מִיּוֹחַדָּת, וְהִיָינוּ מִשׁוּם שֶׁהִיָה יְהוֹשֻׁעַ מִיּוֹחַד לְהִיָוִת רִאשׁ

המקבלים תורה שבע"פ, לקבל מאור התורה מנגד אור תורה שבכתב שניתן למשה, וכמו אור הלבנה המקבל מאור השמש, וע' מש"כ בפ' וילך בס"ד:

21. אילת השחר שמות פרק כד פסוק יג (פרשת משפטים)

ויקם משה ויהושע משרתו. פרש"י לא ידעתי מה טיבו של יהושע כאן ואומר אני שהי' תלמיד מלוה לרב וכו' ויהושע נטה שם אהלו ונתעכב שם כל המ' יום. והנה יהושע יכל לחזור למחנה ולסוף מ' יום הי' חוזר וממתין בסמוך להר לירידת משה ולמה המתין שם כל הארבעים יום, וכנראה סיבבו משמים שלא יהי' במחנה כשחטאו בחטא העגל לפי שהי' עתיד להנהיג את ישראל:

22. רמב"ן במדבר פרק כו פסוק מז (פרשת פינחס)

ושם בת אשר שרץ - לפי שהיתה בחיים מנאה כאן, לשון רש"י. ואונקלוס תרגם ושום בת את אשר שרץ. נתכוין בזה לומר כי היתה בת [יורשת כי בנים זכרים היו לו, אבל היתה בת אשתו] יורשת נחלה, ולכך הזכירה הכתוב בכאן כאשר הזכיר בנות צלפחד, ותכנס בכלל לאלה תחלק הארץ (פסוק נג). ...

23. במדבר פרק כה פסוק א - ה (פרשת בלק)

(א) וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל-בנות מואב: (ב) ותקראן לעם לזבתי אלהיהן ויאכל העם וישפתו לאלהיהן: (ג) ויצמד ישראל לבעל פעור ויטר-אף ה' בישראל: (ד) ויאמר ה' אל-משה קח את-כל-ראשי העם והקע אותם לה' נגד השמש וישב חרון אף-ה' מישראל: (ה) ויאמר משה אל-שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור: (ו) והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל-אחיו את-המדינית לעיני משה ולעיני כל-עדת בני-ישראל והמה בכים פתח אהל מועד: (ז) וירא פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו: (ח) ויבא אחר איש-ישראל אל-הקבה וידקר את-שניהם את איש ישראל ואת-האשה אל-קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל:

24. רש"י במדבר פרק לא פסוק ו (פרשת מטות)

אותם ואת פינחס - מגיד שהיה פינחס שקול כנגד כלם; ומפני מה הלך פינחס ולא הלך אלעזר? אמר הקב"ה מי שהתחיל במצוה, שהרג כזבי בת צור, יגמר; דבר אחר שהלך לנקם נקמת יוסף אבי אמו, שנאמר 'והמדינים מכרו אתו' (בראשית ל"ו); ומנין שהיתה אמו של פינחס משל יוסף? שנאמר "מבנות פוטיאל" (שמות ו') - מזרע יתרו שפטם עגלים לע"ז, ומזרע יוסף שפטפט ביצרו (סוטה מ"ג); דבר אחר - שהיה משום מלחמה (שם):

25. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מג עמוד א

תנא לא לחנם הלך פינחס למלחמה אלא ליפרע דין אבי אמו שנאמר {בראשית ל"ז:ל"ו} 'והמדינים מכרו אותו אל מצרים וגו' למימרא דפינחס מיוסף אתי והא פתיב {שמות ו':כ"ה} 'ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה לא מיוסף שפיטפט ביצרו. והלא שבטים מבזין אותו ראיתם בן פוטי זה בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה יהרוג נשיא מישראל אלא אי אבוה דאימיה מיוסף אימיה דאימיה מיתרו ואי אימיה דאימיה מיוסף אבוה דאימיה מיתרו דיקא נמי דכתיב מבנות פוטיאל תרי משמע שמע מינה.

26. בראשית פרק לז פסוק (פרשת וישב)

(כז) לכו ונמכרנו לי שםעאלים ויזנו אל-תהיב'ו כיי-אתינו בשרגנו הוא וישמעו אהיו: (כח) ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את-יוסף מן-הבור וימכרו את-יוסף לי שםעאלים בעשרים כסף ויביאו את-יוסף מצרימה: ... (לו) 'והמדינים מכרו אתו אל-מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים: פ

27. דעת זקנים מבעלי התוספות במדבר פרק כה:א (פרשת בלק)

וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות. [כ"מ שנאמר וישב כתיב אחריו פורענות] וישב יעקב ויבא יוסף את דבתם רעה ונמכר. ...